

M O N T E A L E G R E

Maandblad ten dienst van de Gereformeerde Kolonie te Monte Alegre
Paraná -- Brasil.

Adres redactie: C.P. 71, Monte Alegre, Pr., Brasil.
In Nederland: R.J. Groenveld, Englumstraat 9
Oldehove. Giro 982435.

Abonnementsprijs: In Brasil MCr\$ 3,35 per halfjaar.
In Nederland of elders: f. 5,50 of An\$ 2,00 per
halfjaar.

Verschijnt maandelijks.

I N H O U D :

Pag. 2	Jubileumsprekers.
5	Twintig Jaars.
7	Dankbetuiging.
7.	Bloemgezing van jubileumgroeten.
9.	Feestelijke gebedering uit São Paulo.
9.	Bespreking van een referaat.
13.	Belangrijke mededeling van het Consulaat.
13.	Rubriek voor de Vrouw.
14.	Brief uit het moederland.
17.	Prijsvraag voor ontwerp van een schoolvlag.
17.	Inleiding op een spreekbeurt op de jaarvergadering van de schoolvereniging.
18.	Houten puzzle voor de kleintje.
19.	Gedicht.
19.	Kerkelijk nieuws.
21.	Casou-se pela ultima vez.
22.	Kritische Kroniek.
23.	Feuilleton voor de jeugd.

NOVEMBER, DECEMBER 1969, JANUARI 1970. - 4e Jaargang, nr 11, 12
5e Jaargang, nr 1.

D N T E A L E G R E

2 0 J A A R.

=====

J. GEERSING, ROUVEEN.

beders en Zusters, jongens en meisjes,

bent vanavond bijeen om achterom te zien, twintig jaar kolonieleven, vooruit te kijken.

erst achterom: 'k Zal gedenken, hoe voor dezen, ons de Heer heeft
st bewezen.

verleiding is voor mij groot om vooral eind '68, begin '69 nog eens
revue te laten passeren. Toch zie ik daarvan af.

a aanzien van de twintig jaren, die achter U liggen, geldt: Looft den
re, mijn ziel en vergeet niet èèn van Zijn weldaden.

et dat, want herinnering aan het verleden is een kracht voor het
len. En voor de toekomst.

tijkt ook vooruit. Wat zal de toekomst brengen? Een pasklaar ant-
ord is daarop niet te geven. Ik ga me ook niet gedragen als een
ofoet. Ik doe dat niet; ik kan dat niet; ik mag dat niet.

bent U bezig geweldige initiatieven te ontplooien.

valt alleen maar toe te juichen. Als ze tenminste geboren worden
geloof en niet uit angst. Van al onze plannen geldt: Een mens kan
en ding aannemen, als het hem uit de hemel niet gegeven zij.

eilijkheden, broeders, zijn er om ze te overwinnen. In de kracht en
de hulp des Heren.

or brieven leven we met U mee.

meer is, bidden we met U mee. Wacht op den Here.

moest Abraham ook. Na het verlaten van land en familie moest hij
h verlaten op de Herezijn God. Wat had hij gewacht op de Here,
voorbeeld in het wachten op de geboorte van Izaak.

er dan twintig jaren, nadat de belofte van deze zoon door God aan
was gedaan. Eindelijk, daar was Izaak, en kon hij hem in zijn
en houden. Izaak, de lach, de opluchting. Abraham zag in Izaak
Christus.

toen. Laat Izaak een jongen van zo'n jaar of vijftien, zestien zijn
teest, Gen. 22, - "Neen toch uw zoon, uw enige, dien gij liefhebt,
ak..." Even zo vele dolkstoten. "En ga naar het land Moria, en
er hem daar op een der bergen, die Ik u noemen zal!"

es moest Abraham missen. Alles wat hij bezat aan uitzicht, troost
hoop. Alleen God hield hij over, God, die hem alles afnam.

n verstand en inzicht stonden stil. Niet het doorgronden van de
en, die God met ons gaat, geeft rust, maar Gods waarachtigheid, en
fde. En toen is het gebeurd, zoals wij weten.

aham strekte zijn hand uit en tegelijkertijd ging de hemel open:

weet Ik, dat gij godvrezend zijt!"

dat verwacht de Here ook van U, dat U in de beproevingen godvrezend
jft.

st luidde Gods Woord: Abraham, wandel voor Mijn aangezicht, dan zal
u zegenen. Nu wordt het: Omdat gij godvrezend zijt gebleken, zweer
dàt ik u zal zegenen.

niet ondanks alle dingen, maar in alle dingen godvrezend is ge-
ken, mag en zal onderwinden, dat hij bouwt op een God, Die bij
hzelf gezworen heeft, dàt Hij u zegent.

vergaat U horen en zien. De enige woorden, die Abraham spreekt,
emaal achtereën, zijn: Zie hier ben ik. Dat is: Geheel de Uwe, tot
dienst, doe maar met mij wat goed is in Uw ogen.

Hem dat na voor de toekomst. Dan bewijst ge Uzelf godvrezend.

lan zweert God bij Zichzelf: Ik zal u zegenen - godvruchte schaar,
it goed !

Ds J. VAN DIJK, NIJVERDAL

Bij een herdenking als deze, het feit, dat voor twintig jaar de kolonie Monte Alegre werd gesticht, worden onze gedachten als vanzelf teruggeleid naar het eerste begin.

Ik ben de feestcommissie dankbaar, dat ze mijn persoon, die dat eerste begin heeft meegemaakt, in staat heeft willen stellen, al is het dan niet om persoonlijk aanwezig te zijn, toch mijn stem te laten horen, en namens mijn vrouw, die mij een half jaar voor de kolonie Monte Alegre heeft afgestaan, omdat zij overtuigd was, dat de zaak des Heren dit vroeg, U geluk te wensen.

Ik zei, onze gedachten gaan als vanzelf terug naar het eerste begin. Maar eigenlijk zijn we geneigd ons heden in onze gedachten met de toekomst bezig te houden. En wat bezorgd te vragen: Wat is er van geworden? En wordt het nog wat? Heeft de kolonie wel een toekomst?

Er zal wel heel wat te wensen overblijven.

Maar, daar het een gereformeerde kolonie is, d.w.z. die uitgaat van, en leeft bij het Woord van haar Verbondsgod, en met de God van Zijn Woord, moet bij een herdenken de psalmdichter worden nagezongen, zoals Geersing ook al heeft gezegd: 'k Zal gedenken hoe voor dezen, ons de Heer heeft gunst bewezen. En in plaats van bittere klacht, dàarva spreken, dag en nacht.

En dan gelden voor de historie van het ontstaan van de kolonie ook de psalmregels, die er op volgen: 'k Zal de wond'ren gadeslaan, die Gij hebt van ouds gedaan.

't Is als de dag van gisteren, dat elf broeders en zusters bij ons in de pastorie te Schildwolde afscheid kwanen nemen, daar ze als pioniers zouden vertrekken naar Brazilië, om voor de firma Klabin de mogelijkheid te onderzoeken voor de stichting van een kolonie van Nederlands boeren, die in de behoefte voor landbouw- en zuivelproducten van Monte Alegre zou voorzien.

Zij zijn vol moed en enthousiasme er heen gereisd.

Maar die werkers van het eerste uur hebben heel wat moeilijkheden moeten overwinnen, en teleurstellingen ondervonden, vóór het pionier werk geslaagd kon heten, en de opbouw van de kolonie ter hand kon worden genomen, en haar bestaan verzekerd was.

Toen ondergetekende twee en een half jaar later na het vertrek van de pioniers, februari 1952, op verzoek van de broeders en zusters, met medewerking van de kerk van Schildwolde en de classis Appingedam op bezoek was in de kolonie, was ze nog gelegen in een dorre steppe. Als je toen op het hoogste punt stond, voor in de kolonie, bij het hek van de boerderij, waar Slump toen woonde, zag je als je goed keek hier en daar een paar groene plekjes, die door de pioniers aan de steilte ontwoekerd waren. Dat was alles, waaraan je kon zien, dat er mensen bezig waren.

Nu heeft het groen de overhand, en is de steppe teruggedrongen tot een oerwoudachtige kolonie. Toen bestond de veestapel, als ik dat zeggen kan - zet het maar tussen aanhalingstekens - uit enkele zeboekoeien, en beesten van Braziliaans ras, door de Firma aan de kolonisten gegeven voor eigen verbruik, die met behulp van een kalf gemolken moesten worden, en dan een groenteblikje vol melk gaven, en ook geruime tijd droog stonden. Nu een veestapel van Hollands vee, die de bewondering en eerbied van elke deskundige bezoeker afdwingt, en de melkleverant produceert voor heel de stad Monte Alegre.

Wat een proefnemingen, om de goede grassoorten te kweken, en ook win voorraad te bezorgen, en ook eiwithoudend voer te betrekken.

Ik zie ze nog toen, die paar schamele behuizingen, met petroleum verlicht, met een half afgebouwde schuur er achter. Eenzaam in de vlakt en in het ene huis kon je het andere niet zien. -

Nu, een heel dorp, met kerk en school in het midden, en een zuivel-fabriek, alles geëlectrificeerd.

en, èèn lichte, achterlijke tractor, voor gezamenlijk gebruik, en enkele vaak ondoelmatige machines, voor een matig gebruik, voor vijf bedrijven achtereen, vaak in reparatie. Nu elk zijn eigen tractor, een machinepark dat er wezen mag.

en, temidden van felle tegenwerking, de gemeente met 22 zielen gericht, in vreze en beven, daar mensen de kolonie de dood hadden gevaren. Maar in vertrouwen op de trouwe Verbondsgod, die in Zach. 4 sloofde: Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden. Als ge vertrouwt op Mij. En nu, een flinke gemeente, ver over de 100, die reeds een eigen predikant heeft gehad, en met het beroepingswerk voor een opvolger bezig is.

en die een eigen school bezit met eigen personeel.

en toen die maandagavond, na die zondag van de kerkinstituering, toen de eerste kerkeradsvergadering zou gehouden worden, toen zijn de anderen Gods begonnen.

Hij gaf het op het gebed. Dat die avond Senhor Eliomar, namens de Irma Klabin kwan vertellen, dat aan de boeren het melkmonopolie was verleend voor heel de stad Monte Alegre en omgeving, en die 40.000 gilden meebracht om Hollandse koeien te kopen.

en dat andere wonder, dat vlak voor mijn vertrek de kolonie het gebruik werd gegeven van een prachtig gebouwencomplex in Monte Alegre, en hun zuivelfabriek te beginnen.

en, er kan hier op deze dag zeker gezongen worden: 'k Zal gedenken, hoe voor dezen, ons de Heer heeft gunst bewezen. En wat er verder volgt. En in plaats van bittere klacht, moeten we daarvan spreken, dag en nacht.

aten we dat niet vergeten. We moeten met vader Jacob, gedachtig aan de trouw Gods, ook gedurig weer denken aan onze ontrouw, zonde en gerecht, die ook deze twintig jaar weer vele waren, en er met hem bij zeggen: Ik ben geringer dan al Uw weldaden en trouw.

en daar waar we weten, dat Hij een gaarne vergevend God is, mogen we ook bidden voor de toekomst; Here, Uw werk, behoudt dat in het leven.

en: Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden, en Uw heerlijkheid aan hun kinderen. En dan moogt ge vol vertrouwen deze avond de Here roven, en het zeggen met de woorden van een andere psalm: Looft den Heer, Die wonderen werkt; Israël, Zijn volk versterkt. Hem, Die Jacobs eilich kroost, zegenen zal met vrede en troost.

en daar hebt ge genoeg aan, ook voor de toekomst.

en dat geve God de Here U.

s. D. LOS, DEN HAAG.

este Broeders en Zusters, oude zowel als jonge.

ankbaar grijp ook ik de mij geboden gelegenheid om op deze feestelijk erdenkingssamenkomst in een persoonlijk woord mij tot U te richten.

aarbij verzeker ik U, dat deze korte toespraak geboren werd, in een hart, dat nog steeds van liefde brandt voor het werk des Heren, dat hij in Zijn genade 20 jaar geleden ten Uwend begon en sindsdien in tand hield.

a zeker, het werk des Heren, onze gereformeerde broederschap te Monte legre, zowel in haar bestaan als in haar voortbestaan.

erk en kolonie, onlosmakelijk saamverbonden, een kleine maar stevige lanting Gods, vanwaaruit de ten hemel geyaren Christus in het onmetelijke Brasil Zijn koninkrijk wil bouwen. Een bruggehoofd, dat in Zijn racht de jaren door staande bleef, en ons vele zonden en gebreken nzerzijds.

eet U het nog, broeders en zusters, dat met name die wetenschap ons ij onze gemeenschappelijke arbeid er steeds weer boven op hield, ons ankbaar stende, ons benoedigde en vertroostte, in dagen van onder-

linge spanningen, van tegenslagen, teleurstelling en bestrijding? Weet U het nog, hoe met name die zekerheid in gesprekken op huisbezoek en op de talrijke samenkomsten en verjaardagsvisites ons inspireerde en stimuleerde om moedig voort te gaan? We kenden onze dure roeping, namelijk om nederdaad van Christuswege een bruggehoofd te zijn, om vanuit ons midden in Brasil het koninkrijk Gods te bouwen, in volstreckte trouw aan Schrift en Belijdenis. Neen, niet parmantig, noch ook krampachtig, maar heel gewoon, heel simpel dienstvaardig aan onze God, als levende leden van de door Hem gereformeerde Kerk.

Immers, wat hebben we elkaar bij de vervulling van die dure roeping vaak kunnen en mogen attenderen op momenten, die evenzovele monumenten van Gods onbezweken trouw waren, - vensters in de hemel, door Hem vaak op verrassende wijze geopend.

Welnu, van die trouw des Heren willen we ook vanavond zingen bij de viering van ons twintig-jarig bestaan, zoals we dat destijds deden, toen we op 28 januari 1965 ons derde lustrum vierden.

Want, ook was helaas sinds ons vertrek de predikantsvacature nog steeds niet vervuld, en werden de talloze pogingen, hier te lande aangewend, om Uw gelederen te versterken, tot nu toe bijna niet gehonoreerd, God hield ten Uwend Zijn werk in stand, ook de laatste vijf jaar opend Hij talrijke vensters in de hemel. Het bruggehoofd te Monte Alegre ging Hij gebruiken als startplaats voor de zendingsarbeid van onze zusterkerk te Assen en de met haar samenwerkende kerken, terwijl Hij het bleef gebruiken voor de doorwerking van Zijn komend Koninkrijk voor de naaste omgeving. Ik denk aan evangelisatiearbeid. Ik denk ook aan het groeiend schoolonderwijs.

In dat geloofsbesef kunnen we vrijmoedig en blijmoedig bidden: Here, bevestig en zegen Uw planting hier ter plaatse ook in de komende jaren. Bewaar en vermeerder Uw Kerk, bouw Uw Koninkrijk, behoudt ons voor overmoed en moedeloosheid, zegen het werk onzer handen en de plannen, die worden beraamd. Houdt ons dicht bij Uw Woord en bij ons belijden conform dat Woord en zo in geloofsgemeenschap met onze broeders en zusters in deze wereld, ook in Holland en redigeer in die weg hetgeen U zelf o God ons beloofd hebt: Ik zal U geenszins begeven, Ik zal U geenszins verlaten. Zodat wij in vol geloofsvertrouwen als volgt reageren: De Here is mij een helper, ik zal niet vrezen, wat zou een nietig mens mij doen? Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde tot in eeuwigheid.

Broeders en zusters, in die weg bent U naar het woord van Matth. 5: 'Makários', dat betekent - U herinnert zich dat nog wel - van harte te feliciteren. En daarom: "Ik Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheeden".

TWINTIG JAAR

Twintig jaar een Gereformeerde Hollandse Kolonie in Brazilië - dat hebben we als kolonisten met elkaar herdacht op 14 januari 1970. En het was een blijde, dankbare herdenking, op een blijde, met zom overgoten dag.

Het hoogtepunt van de herdenking was, naar mijn gevoelen, wel de dankdienst, die we gehouden hebben aan de vooravond van de feestdag, toen ds Braaksma het Woord Gods bediende over Matth. 6, waardoor we juiste voorlichting verkregen over onze positie van kleine geïsoleerde gemeente temidden van dit grote land: De trouw van onze God in het verleden, ondanks de grote zonden en gebreken die ons als Zijn kinderen hebben aangekleefd; de zegen van Hem in het heden en Gods rijke belofte voor de toekomst, wanneer ons oog maar zuiver blijft, en we onze maatschappelijke belangen maar blijven zien in de rechte verhouding en in samenhang met ons zoeken van het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid. Door deze dienst is ds Braaksma, die zijn arbeidsterrein in Curitiba heeft, des te meer "onze" dominee-op-een-afstand geworden.

n juist ten gevolge van deze goede avond waren we allen present op de morgen van de veertiende, in een opgewekte sfeer, en ik wil hier nogmaals de feestcommissie hartelijk danken voor de mijns inziens eilooze organisatie, waardoor de dag zo verlopen is, dat ik nog niet anders gehoord heb, die achteraf ook naar de geringste aanmerking heeft gemaakt, of het moest al wezen, dat het blik met water tijdens de ringrijderij het vertikte op het juiste moment haar inhoud te laten vallen, zodat alleen de meest gewichtige dame uit onze kolonie enige afkoeling hierdoor ondervond in de hitte van de strijd.

et was ook verblijdend, dat zoveel genodigden gehoor hadden gegeven aan de uitnodigingen, die daartoe verzonden waren, zodat een rij van sprekers ons toesprak tijdens de middagpauze.

Ik zal ze even opschrijven, op gevaar af, dat er een vergeten wordt voor onze abonnees in het "buitenland", dan kunnen ze zich er enig idee aan vormen, met wat voor mensen hier zoal contacten onderhouden worden. aanwezig waren een vertegenwoordiger van Klabin, en onze burgemeester, die in een vlot betoog z'n waardering en vriendschap voor onze kolonie uitte, en ^{op} de medewerking, zo die nodig mocht zijn van de zijde van het gemeentebestuur, nog en we rekenen.

andere aanwezigen waren: onze landbouwdeskundige, Ir Van der Schaaf en de landbouw- en emigratie attaché, Ir Kruse, die de Nederlandse regering vanuit Rio vertegenwoordigde; beide met hun echtgenoten. Ook onze consul te Curitiba, de heer Van den Berg, was aanwezig. Verder vertegenwoordigers uit de drie Nederlandse kolonies, Carambei, Castrolanda en Arapoti.

verschaduwd door de overkapping van de loods, waar we, om voor de spe- en in de namiddag weer op krachten te komen, waren neer gezegen, kregen deze allen de gelegenheid om ons toe te spreken, en dat dit geen 'formele' of 'ambtshalve' toespraakjes waren, kwam onverbloemd aan het licht. De Nederlandse regering doet wel veel voor de naar het buitenland geëmigreerde burgers.

amner was, dat 's avonds het bandje, waarop verschillende mensen, die ijgedragen hebben of nog bijdragen in de voortbouw of ontwikkeling van ons kerkelijk leven en onze kolonie, spreken zouden, niet op tijd vergekomen was, al brachten verzonden felicitatiebrieven veel ver- oeding, zoals van onze nog steeds niet vergeten Ir Bouman, ds Bouma e Assen, de Braziliëcommissie en br Groenveld uit Oldehove, die een ijd in onze kolonie is geweest en nog steeds onze contactman voor ver- chillende zaken in Holland is.

en verrassing was, dat de twee Koreaanse dominees, uitgezonden door e kerken in Korea, waarmee onze kerken correspondentie onderhouden, s avonds nog kwamen en al was de taal nog een moeilijkheid, we hebben evoeld de broederband, die ons verbond met hen, die hun moeizame rbeid verrichten nu nog hoofdzakelijk onder Koreanen in São Paulo nder soevere omstandigheden.

elukkig, dat meester Nap in een toespraak eerst in het ortugees en daarna in het Engels deze beide dominees kon bereiken, a verzuimd Brasil in de historie, toen de Hollanders zich terugtrokken ndat er in zakelijk opzicht niet genoeg in zat en daardoor het land vergegeven werd aan ongelooft en bijgeloof, kwan voor 20 jaar een eer zwak bruggehoofd in Monte Alegre en daarna ds Braakma in Curitiba tegelijkertijd twee zendelingen vanuit Korea in São Paulo. lein en onbeduidend in het oog der mensen, met zijn organisatie op rote schaal op eucumenische leest geschoeid.

oe zal de Here verder werken?

aten we goede moed houden en ondanks de weinige belangstelling voor nigratie ook voor Brasil doen wat onze hand vindt om te doen, maar aarbij bedenken, dat ook in de toekomst de Here blijft werken in de eg der middelen.

et is een voorrecht, een hoge onderscheiding dat we Gods medearbeiders

mogen zijn, met wel een zeer speciale opdracht.
Laten we toezien - en nu ben ik weer bij het begin - dat ons oog zuiver is, en we zo ook onze economische vooruitzichten in de rechte verhouding zien met de opdracht die we hebben als Kerk van Jezus Christus.

J. Cnossen.

DANKBETUIGING

De KOLONIE MONTE ALEGRE dank allen hartelijk, die op de een of andere wijze heeft deelgenomen aan, of zijn of haar medeleven heeft betuigd met de viering van het TWINTIG JARIG BESTAAN der Kolonie.
Moge deze dag aan een ieder gatgene neegegeven hebben, wat nodig is voor de rechte bouw en bloei dezer gemeenschap, en geve de HERE hierover Zijn zegen.

Bloemlezing van jubileumgroeten.

De Kerkeraad van de Gereformeerde Kerk van Assen.

.....
Wij hier kunnen ons niet zo heel gemakkelijk voorstellen, hoe U ginds leeft. Toch vernemen we van tijd tot tijd dienaangaande een en ander. Zo hoopt ds J. Geersing één dag na Uw herdenkingsdag hier voor de jeugd te komen spreken over zijn werk destijds in Brasil.
Aldus leren we iets verstaan van de eigen moeiten en zorgen, die Uw deel zijn.
De Here geve U, dat hetgeen Hij door U grondlegend heeft willen verrichten in dat grote en grootse land, mag uitgroeien tot een rijke zegen voor Brasil.
Ongetwijfeld zal het daarvoor nodig zijn, dat nog meerder menigvouden naar Uw kolonie, eventueel naar een andere plaats. Ook zal er stellig ander werk in Holland ten dienste van U en Uw kolonie zijn te verrichten.

Zendingscommissie New Westminster, br. L. Terpstra:

.....
"Brasil, heart of the world, fatherland of the Gospel".
Dat is de titel van een boek, aangehaald door Ds Van Schalkwijk in zijn essay over het Spiritisme in Brasil. Die titel spreekt boekdelen van wat het Spiritisme beoogt. Want hun 'aim' is inderdaad dat, als een derde en vierde 'Openbaring', na Mozes en Christus.

begrijp je. En een huivering kan over je komen als je de vraag er je voelt komen of hierin de beesten van Openbaring 13 misschien stalte kunnen krijgen? Want wie zou niet vrezen als deze visioenen van Johannes in vervulling gaan?

Blijven geloven dat Uw kleine groep daar metterdaad dit proces opleeft "verhaasten" door het woord der prediking is een genade, die de God Zelf is, en die straks eeuwig vrucht zal dragen.

"Jungles" van de moderne civilisatie, van de affluent society, waarvan men zegt dat wij daarin leven, zijn echter niet minder gevaarlijk in het verslaan van haar duizenden, dan de Jungles of darkness van Brasil. Geve onze God U daarom couraasje en moed des geloofs, om zijn beloften zeer vast te houden, en door dat geloof zullen wij straks met Zijn ene volk verenigd en tesamen gebracht, in het nieuwe Jeruzalem zijn.

R.J. Groenveld, Oldehove.

.....
wil U dan vanaf deze plaats in Oldehove, mede namens mijn vrouw, u allen hartelijk gelukwensen met deze dag, en de Here geven U in Zijn genade dat U nog vele jaren moogt werkzaam zijn in de Kolonie, in het bedrijfsleven, maar bovenal in het samen leven naar het Woord van onze God en de Belijdenis der Kerk. Kunnen we dan niet persoonlijk in uw midden zijn, toch zijn wij vaak met onze gedachten in Uw midden, het bijzonder op deze dag.

Denkt, dat het de Here is, die U samen tot hiertoe heeft geleid, in de tijd, doch ook in droeve dagen. Vertrouw ook verder op die God, en oefen bij Zijn Woord, en Hij zegene het werk Uwer handen. Moge Hij ook verzoenen het werk der zending en der evangelisatie, opdat ook de kerk van onze Here Jezus Christus moge uitbreiden in Zuid Amerika, tot eer van God en voor velen tot zegen. Daartoe moge het werk van ds Braaksma voortzitten, en de weg moge worden gebaad, dat ds Oldenhuis tot komen moge. Wij leven in een tijd van afval en woordverlating, maar de Here geve, dat van Uw Kolonie als kerkgemeenschap gezegd kan worden dat heerlijk getuigenis, hetwelk gegeven wordt in Openbaring aan Johannes aan de gemeente te Philadelphia: Ik weet Uw werken, zie ik een geopende deur voor Uw aangezicht gegeven, die niemand kan sluiten. Want gij hebt kleine kracht, maar gij hebt mijn Woord bewaard mijn Naam niet verloochend. Houdt wat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme. Nogmaals de goede wensen, en Uw Kolonie breide uit in Nederland, ook uit Nederland. Weest Gode bevolen.

H. Bouma, Assen

.....
middels wil ik mijnerzijds gaarne langs deze weg U mijn hartelijke gelukwensen met deze herdenking aanbieden.

Here heeft U langs geen immer gemakkelijke en voor het vlees aanname weg geleid. Maar de Here heeft U wel in stand gehouden als een uitgehoofd in zijn strijd voor de konst van zijn eeuwig vrede. Gij hebt als klein bruggehoofd op ver vooruitgeschoven post, uw plaats verdedigd. En het is een wonder in onze ogen, dat de Satan U niet heeft overwonnen.

Wij willen daarvoor samen met U de Here danken.

tevens willen we voor U bidden, dat de Here U maar steeds de zinnen van Uw leven en van Uw leven-ginds mag doen zien, opdat ge de vaak eizame worsteling in het geloof moogt voortzetten, niet ziende op de zelf, maar op de zaak des Heren in het land Uwer vestiging. Wij zijn er ervan overtuigd, en deze overtuiging wordt steeds dieper, ook in de armate we méér vernemen van wat bij U leeft aan gedachten en overtuigingen van de mogelijkheden, dat de Here nog bijzondere dingen doet in Brasil voor heeft. In de 16e en 17e eeuw was er reeds een begin gemaakt. Maar dat is toen, door menselijke laksheid en nalatigheid niet gegaan. De Here behoeft ons voor evangelische slordigheid.

Hij make U getrouw. Want het is voor ons, in het "achterland" makkelijker toeven, dan voor U "aan het front".
De Here geve zijn onmisbare zegen over al Uw arbeid, en Hij houde ook Uw kolonisatie in stand.

FEESTELIJKE DEELNEMING UIT SÃO PAULO

De afspraak was: òn de kerkdienst, òn het feest te zullen bijwonen. De werkelijkheid werd: alleen de feestelijke avondvergadering van de tweede dag. Men had zich vergist in de datum.
En hoewel we ze al lang afgeschreven hadden, stonden ze opeens voor onze deur, of liever gezegd, wandelden ze gemoedereerd door het centrum van de kolonie.
Ds KIL SO JEONG te São Paulo was uitgenodigd om de feestelijkheden bij te wonen. Bij ons recente bezoek in São Paulo bleek, dat hij wel graag wilde, maar overbezet was, mede door het feit, dat zijn zwager, ds LI ook aangekomen was, terwijl nog enkele Koreaanse gezinnen in São Paulo zouden aankomen en opgevangen moesten worden.
Toch bleek de reis uiteindelijk aantrekkelijker te zijn dan eventuele te verwachten werkzaamheden, zodat we de toezegging kregen, dat beide broeders predikanten zouden komen.

Op de feestavond hebben ze aangezeten, en, ondanks de taalmoeilijkheden (ds Kil spreekt Portugees; ds LI alleen een beetje Engels), hebben zij deze avond weten te appreciëren, en hebben ze ook goed begrepen waarom ze hier zo welkom zijn.
De volgende dag moesten ze helaas weer vertrekken.

R.N.

BESPREKING VAN EEN REFERAAT

Op het Paascongres van onze gereformeerde studenten in Nederland was het centrale onderwerp: Revolutie.
De eerste spreker was dr J.J. van den Besselaar. Zijn onderwerp werd aangekondigd als: De politieke en sociale ontwikkeling van Brazilië vanaf 1930. Dr Van den Besselaar was 10 jaar in Holambra, doceerde aan enkele universiteiten en is nu lector aan de universiteit van Nijmegen. Hij doceert Portugees.
Opzettelijk willen we aan dit referaat veel aandacht geven. Vele gegevens eruit zullen misschien onze kolonisten onbekend zijn. Dit is echter niet het enige motief. We stellen het op hoge prijs, dat er nu eens op hoger niveau in Nederland over Brazilië gesproken en gedacht wordt. Enbij dat gesprek willen we graag meedoen.
Dan komt er misschien een eind aan enormiteiten als deze. in de Tweede Kamer: In Brazilië worden miljoenen Indianen vermoord, terwijl er nog hoogstens 200.000 - 400.000 Indianen in Brazilië wonen.

We willen eerst aandacht geven aan de slotconclusies van Dr Van en Besselaar, omdat die ons in de gegeven situatie uiterst belangrijk voorkomt.

"In het algemeen hechten wij hier in het Westen al te veel waarde aan een formele politieke democratie, die we ons dan liefst voorstellen naar het voorbeeld van wat bij ons in Nederland, in Engeland of in Amerika "democratie" heet.
We zijn zelfs geneigd te geloven, dat het mogelijk zou zijn, zulke politieke formules en instellingen klakkeloos naar den vreemde over te planten. Deze exportartikelen hebben Brazilië in de afgelopen decennia maar weinig goed gedaan (evenals in vele andere ontwikkelingslanden): de democratie is er veelal een louter formeel element geweest, die de schijn van volksinvloed op de regering

bedriegelijk hoog hield, maar in werkelijkheid alles bij het oude liet. In werkelijkheid bestaat er geen politieke formule, die direct toepasselijk zou zijn op iedere concrete samenleving; elke politieke formule zou zich moeten aanpassen aan de tradities, de mentaliteit, en de sociaal-economische ontwikkelingsgraad van een bepaald volk. De politieke formule van Brasilia zal er heel anders moeten uitzien dan die in Amsterdam, Londen of Parijs, om waarlijk authentiek Braziliaans te zijn. Ook om waarlijk democratisch te zijn."

an deze conclusie is direct de volgende verbonden:

leen hij die zich terdege van de Braziliaanse situatie op de hoogte heeft gesteld kan er zinvol over meepraten. Tijdens ons bezoek aan Nederland in 1967/68 zijn we verschillende oekwinkels binnengelopen om literatuur over Brazilië en Zuid Amerika. at we aantreffen stelt bijna niemand in staat zich terdege van de Braziliaanse toestanden op de hoogte te brengen. En toch lopen er heel eel lieden rond met een uitgesproken mening en toch schijnt het odig te zijn dat vanaf progressieve kansels in Amsterdam elke zondag et woord Latijns Amerika valt.

en van de slotconclusies hebben we U gepresenteerd. We zullen nu rachten vanaf het begin samenvattingen en citaten te geven.

Dr Van den Besselaar:

"Wij spreken over Brazilië alsof dit een massieve eenheid is, maar er is niet één Brazilië: er zijn twee Brazilië's, of men zou ook kunnen zeggen: er zijn 20 Brazilië's. Heel globaal gesproken en met voorbijgaan van op zichzelf zeer waardevolle details: er is een rijk en er is een arm Brazilië; er is een betrekkelijk ontwikkeld Brazilië (het zuiden) en er is een onderontwikkeld Brazilië (vooral het noord-oosten).

Het zuiden van Brazilië heeft ongeveer een levenspeil, dat te vergelijken is met Spanje en Portugal. In het begin van de jaren zestig bedroeg het inkomen per hoofd ongeveer 400 dollar per jaar; in het noord-oosten toentertijd was dit bedrag ongeveer 90 dollar per jaar. In Brazilië doet zich op nationaal niveau voor wat zich op internationaal niveau in de wereld afspeelt: het rijke Brazilië wordt steeds rijker, en het arme Brazilië wordt steeds armer. Eerst de laatste vijf, zes jaren doet men pogingen om deze kloof minder groot te maken, maar er zal heel wat moeten gebeuren voordat er van een zeker evenwicht sprake is.

In zekere zin zijn de grote steden van Brazilië kankergezwellen, althans voor een deel. Zij zijn ontstaan uit de ellende van het achtergebleven platteland, en vooral uit de misere van het crepeergebied, dat eigenlijk het hele noord-oosten omvat. Honger en armoede heeft de plattelandsbewoners naar de grote steden gedreven, niet is het de industrie, die het platteland heeft leeggezogen. Of anders gezegd: de industrie is slechts voor een gering deel verantwoordelijk voor een snelle en overijde urbanisatie, en dan nog enkel in de stad São Paulo en enige andere steden in het zuiden.

In alle steden, ook in de z.g. industriële gebieden, is er niet voldoende werkgelegenheid, volstrekt onvoldoende scholing, en een ontstellend gebrek aan sociale voorzieningen voor deze arme vluchtelingen."

it beeld is ons allen heel duidelijk voor ogen komen te staan, toen s Braaksma ons de dia's van zijn reis langs de Rio São Francisco iet zien. Wie herinnert zich niet de velden van het zuidwaarts rekkende gezin, dat al zijn bezittingen in een hoekje van een bijna itelkaar vallende kano verzameld heeft ?

r. Van den Besselaar gaat verder met een schets over de industrialisatie:

"Vóór de eerste wereldoorlog was er in Brazilië praktisch geen industrie; na 1920 is deze geleidelijk op gang gekomen in enige steden in het zuiden, met name te São Paulo, dat momenteel het grootste industriepark van geheel Latijns Amerika bezit, met inbegrip van Mexico. Langs de autowegen en spoorwegen strekken zich daar over vele kilometers enorme industrieterreinen uit, met fabrieken, waar zowat van alles gemaakt wordt: auto's, bussen, locomotieven, wagons, bouwmaterialen, chemische artikelen, levensmiddelen, dranken enz. De industrialisatie in het noord-oosten staat nog maar in haar kinderschoenen (o.a. Recife en Bahia) en is voor een groot deel in handen van zuidelijke ondernemingen."

Hierna wordt in het referaat uitvoerig stilgestaan bij de figuur van Getulio Vargas. Deze heeft van 1930 - 1945 en van 1951 - 1954 Brasil geregeerd.

Het grote belang van de regering van Getulio Vargas wordt aldus omschreven:

"Ik wil het nu even hebben over het "Getulisme", het stelsel, de sfeer, de mentaliteit, die Getúlio in zijn land heeft teweeg gebracht in de eerste vijftien jaren van zijn regering. Het is een factor van betekenis, die ook voor het huidige Brazilië nog van groot belang is. We zouden hier over heel wat facetten van zijn werk kunnen spreken: onderwijs, administratie, wetgeving, politie leven enz. Maar ik moet het tot één aspect beperken: zijn sociale wetgeving, het "Getulisme" in de strikte zin des woords. Deze is in 1943 geconsolideerd, maar ze is in verschillende etappes voorbereid en aangekondigd. Ik zal hier enkele noemen, die voor het toenmalige Brazilië van groot belang waren en bijna revolutionair genoemd kunnen worden, b.v. minimum loon, betaalde vacaties, speciale bescherming van vrouwen en kinderen in het arbeidsproces, hygienische voorschriften, sociale verzekeringen, vakbonden en verder de "stabilisatiwet", welke inhield, dat een arbeider, na tien jaar in dienst te zijn geweest bij eenzelfde onderneming niet meer ontslagen kan worden. Deze Braziliaanse wetgeving is na de oorlog op internationale conferenties vaak geprezen als een van de meest geavanceerde van de hele wereld. Maar papier is geduldig, zoals U weet, en men moet in een land als Brazilië (zoals trouwens in heel Latijns Amerika en waarschijnlijk in alle landen van Afrika en Azië) een groot onderscheid maken tussen datgene wat op papier wordt voorgeschreven door de wet, en datgene wat de werkelijkheid ons te zien geeft."

De Braziliaanse generaals, die meededen in de tweede wereldoorlog en een bescheiden rol speelden bij de bevrijding van Italië, vonden bij hun terugkomst de dictatuur van Getulio Vargas niet meer passen in het moderne wereldbeeld en veroorzaakten de zoveelste onbloedige revolutie

"In 1822 is het Portugese bewind geliquideerd zonder dat dit tot ernstige geveshten aanleiding heeft gegeven; in 1899 is de keizerlijke familie het land uitgezet zonder dat er een schot gelost is; het jaar tevoren werd de slavernij afgeschaft zonder dat er onlusten uitbraken. En zo zouden we door kunnen gaan. Een bekend Braziliaans schrijver heeft eens gezegd: "In onze geschiedenis (dit in tegenstelling tot die van vele Spaans-Amerikaanse republieken) heeft te weinig bloed gevloeid."

In 1945 komt dus het z.g. "democratische tijdvak" van Brazilië. Er werden diverse partijen opgericht. Een overzicht geeft het volgende:

- P.T.B., een soort Partij van de Arbeid; de leden ervan kwamen vooral uit de industrie.
- P.S.D., een zusterpartij van de P.T.B., die haar leden vooral recruteerde van het platteland, met zijn grootgrondbezitters.

P.S.B., de partij van de kolonels. Dit waren mensen, die voor geld de titel van officier verworven hadden en zo bovendien het recht hadden wapens te dragen.

P.S.P. Deze partij was de progressieve sociale partij. Erg progressief was deze partij niet. Het was de creatie van Adehnar de Barros, en hij had in de staat São Paulo veel invloed.

U.D.N., een soort liberale unie, die van 1945 tot 1954 altijd in de oppositie is geweest.

P.D.C., een christen-democratische partij, van weinig betekenis.

P.C.B., de communistische partij, die na 1945 in anderhalf jaar kans zag van 3000 tot 200.000 leden te groeien.

De algemene conclusie van Dr Van den Besselaar over deze partijen luidt:

"De grote partijen waren dus scheppingen van sterke mannen, weinig ideologisch, weinig programmatisch, en zowel in doelstellingen als in opzet weinig gedifferentieerd. Een spotter heeft eens opgemerkt: Alleen de inkt, waarmee ze schreven, was anders.....

Slechts van de communisten en de liberalen kan men tot op zekere hoogte zeggen, dat ze ideologische bindingen hadden. De anderen waren dit nauwelijks, tenzij men onder ideologie verstaat een systeem dat het de rijken mogelijk maakt de bezitlozen te bevoogden en koest te houden in een schijn van democratie."

De eerste president na 1945 was generaal Dutra.

"Hij heeft getracht wat orde te scheppen in een moeilijke situatie. Hij heeft geprobeerd het land te "democratiseren", dit alles zonder veel talent."

"In 1950 gebeurde het ongelofelijke: Getúlio Vargas die in 1945 als ongewenst dictator naar huis was gestuurd, werd toen als president door het volk weer binnengehaald. In zijn tweede periode is Getúlio echter niet zo gelukkig geweest: hij miste het politieke flair. Na een schandaal pleegde Getúlio op 24 augustus 1954 zelfmoord."

Kubitschek kwam in 1956 aan de regering.

"Kubitschek was een voortvarend man, dynamisch, bezielend en tegelijk beminnelijk. Hij heeft niet alleen Brasilia gesticht, Brazilië inflatie bezorgd, ook heeft hij de industrie bevorderd (met name de autoindustrie), duizenden kilometers wegen aangelegd, de energievoorziening van het land krachtig ter hand genomen, enz. Tenslotte is hij ook (en dit is een van zijn meest verdienstelijke daden geweest) de oprichter van de SUDENE geweest, een orgaan ter ontwikkeling van noord-oost Brazilië, het grote crepeergebied, niet alleen van Brazilië, maar misschien van de hele wereld."

Toen in 1960 een nieuwe president gekozen moest worden, was men Kubitschek beu. Janio Quadros werd met een overweldigende meerderheid gekozen. Hij heeft slechts een half jaar geregeerd. Over de motieven van Janio ligt nog altijd een waas van onduidelijkheid.

João Goulart werd Janio's opvolger. Dr Van den Besselaar merkt op:

"Ook hij heeft het niet lang volgehouden: tot maart 1964. Zijn regeringstijd is er een van chaos en ontreddeerd geweest. De geldontwaarding liep op tot 83%; alleen al in de staat São Paulo waren er 237 stakingen; relletjes en onlusten waren aan de orde van de dag; de productie liep terug, en de export nam schrikbarend af."

Toen grepen de militairen in. Toen, en duidelijk tegen deze achtergrond, kwam de revolutie van Castello Branco.

De regering van Castello Branco en Costa e Silva ligt nog vers in ons geheugen, zodat we daar op het ogenblik niet bij stil behoeven te staan.

Van komen we toe aan een van de andere slotconclusies van Dr Van den Besselaar, nadat hij een lans gebroken heeft voor zaken, die de grond-

pijlers moeten vormen voor een modern democratisch Brazilië: adequate opvoeding en vrije organisatie:

"Van gewelddadige revolutie, hoezeer ook begeerd, moet men geen wonderen verwachten, zolang de maatschappij niet meer mondig is. Na enige staaltjes van vuurwerk zou ook zij gemakkelijk verzanden in bureaucratie, corruptie en terreur. Het ideaal zou zijn een geweldloze revolutie, onverwijld en krachtdadig voor te bereiden middels een democratisering van de maatschappij."

A.N.

BELANGRIJKE MEDEDELING VAN HET CONSULAAT.

Van 2 februari a.s. af geeft de Delegacia de Estrangeiros identiteitskaarten af voor vreemdelingen, die niet over een braziliaans identiteitsbewijs beschikken.

De maatregel is genomen om hen, die in het huwelijk willen treden, een rijbewijs wensen, op reis willen, een bankrekening willen openen, enz., enz, in staat te stellen zulks te doen.

Inzake de vervanging van de bestaande carteira's model 19 door het nieuwe model is nog geen datum vastgesteld.

Zegt het voort !

T. van den Berg.

R u b r i e k v o o r d e V r o u w

BLOEMEN.....VREUGDE VOOR U EN MIJ.

(vervolg)

Luistert en kijkt U nog even mee naar de uitleg van Chiang Sing, de schrijfster van: "Ikabana, arte japonesa para arranjo de flores" ? Herinnert U zich nog de raadgevingen van de vorige keer ? Dat de lengte van de takken in goede verhouding moet zijn tot de vaas of bak ? Dat vorm en lijn belangrijker zijn dan kleur, dat geen tak een andere mag bedekken, dat geen kunstbloemen, takken, bladen of vaasjes van plastic gebruikt kunnen worden.

Ja ? Dan gaan we nu verder met een tweede stel regels waarvan het hoofdthema is: eenheid en harmonie. Harmonie tussen de soort plant of bloem die uitgekozen is en de te gebruiken vaas.

(Geen dahlia in een smal glazen vaasje)

Harmonie tussen de kleuren onderling. En dan volgt een bladzij over kleurenleer, die het doorlezen en opnemen zeker waard is.

De kleur en het soort vaas staan in nauw verband met de soort bloemen, takken of bladen die in een schikking gebruikt worden, zo lezen we.

Gebruiken we levendige kleuren van bloemen of bladeren, dan moeten ze geplaatst worden in vazen, die deze kleuren accentueren. Witte bloemen moeten daarom in donkere (altijd effen) grijze of zwarte vazen of bakjes gezet worden. De kleuren wit, grijs en zwart (die eigenlijk geen kleuren zijn) weerkaatsen in meerder of minder mate het licht van de zon en naar de hoeveelheid licht die ze ontvangen, kan het wit zich veranderen in grijs en het grijs in zwart.

Deze "kleuren" zijn dan ook heel goed met iedere andere kleur te combineren. Vazen van wit porcelein of zwart gelakte evenals grijze aardewerkpullen zijn een goede ondergrond voor iedere bloemkleur.

(Heeft de grijze keulse pot zich ook al niet eeuwen lang gehandhaafd ?)

De primaire kleuren zijn blauw, rood en geel, die met elkaar vermengd ons de secundaire kleuren geven: door blauw en rood te mengen ontstaat het paars; door blauw en geel ontstaat het groen; door rood en geel het oranje. In de natuur rondom ons zijn ontelbare voorbeelden te zien van deze elkaar aanvullende kleuren. Het diepgroen van de Hibiscus

aden en het rood van de bloemen. Wie rondkijkt in eigen tuin of een dagse wandeling langs de kolonieweg maakt, kan er voorbeelden te ontdekken.

De haar bloemen lange tijd wil goed houden heeft wellicht iets aan volgende raadgevingen:

bloemen na ontvangst opnieuw afsnijden in een ruime teil onder water de planten daarin minstens een uur laten staan om zich vol te kunnen laden met water.

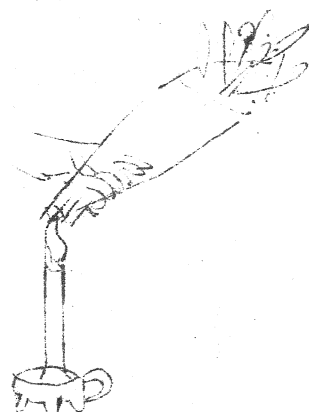
vazen moeten goed schoon gemaakt worden met water en zeep en de prikkers kunnen met kokend water gereinigd worden en moeten daarna zorgvuldig gedroogd. Vuile vazen en prikkers bevorderen de bacteriën die de plant doen verslappen. Dit slaphangen wordt ook veroorzaakt door het weglopen van de sappen uit de plant.

dit sapverlies zoveel mogelijk tegen te gaan kunnen we:

1. Lelajke bladeren en stelen onder koud water afsnijden en deze daarna inwrijven met fijn zout. De plant daarna nog 5 minuten in dit koud water laten staan en af en toe ronddraaien.

2. Dit is in plaats van met zout ook te doen met zuivere bicarbonaat (bij de apotheek te koop) of met een zwakke oplossing van alcohol en water (verhouding 1:10).

3. In een krant gewikkeld de uiteinden van de stelen 2 minuten in kokend water houden en daarna de bloemen in koud water zetten voor U ze gaat bekijken.

Hetzelfde effect kan ook verkregen worden door de uiteinden van de stelen boven een kaarsvlam te houden, tot ze zwart bewaamd zijn. Zorg dat de vlam niet de takken beschadigt.

Voor crysanten en aëronskelken is er nog een methode met de witte peper. Hiervoor moet gedurende 2 uur 1 liter water gekookt worden met 10 gram witte peper. Dit water af laten koelen en met wat vers water gebruiken om de bloemen te rangschikken.

Wasselotte: Bent U goede maatjes met de chauffeurs van de steenkolenwagens, vraag ze dan om twee stukjes steenkool om in het water van de wasbakjes te leggen. De bacteriën zullen zich dan niet kunnen ontwikkelen om de levensduur van de bloemen te verkorten.

D.

 lief uit het Moederland
 =====

"Tsonge, het was me het jaartje wel. Hoofdpijn om de centen door stijgende prijzen en belastingen. Vreugde om het koninklijk huis, dat opnieuw gezinsuitbreiding kon vermelden. Blaren op de huid van de zon, die maar niet wilde verdwijnen. Opwindig om de vaderlandse sport. Bezorgdheid om een toenemende verkeersonveiligheid. Verbazing, verontwaardiging of begrip voor studenten, die op soms dramatische wijze protesteerden en hun wetenschappelijke staf buiten spel zetten. Boosheid op TV-uitzendingen, die te "Schokkend", te "bloot" of te "links" waren. Het buitenland

volgde ons dan ook wel eens met verbazing. Men kon het daar niet overal eens zijn met de progressieve geluiden uit b.v. de kringe der Nederlandse Katholieken. Hadden wij, Nederlanders, niet de naam naast geduchte klompenmakers en dijkenbouwers ook oerdegelij menschen te zijn, die zich hooguit lichtelijk opwinden als het einde van de wereld nabij is? Aan dat beeld heeft ook 1969 wat veranderd. Gelukkig maar."

Het is wel een lang citaat, waarde lezers en ook nog uit een onvermaard weekblad: De LeeksterCourant. Maar we vonden het TE typerend voor de Nederlandse mentaliteit van vandaag, dat we U het wilden onthouden.

De Nederlanders zijn bezig "koplopers" te worden.

We zijn het vaker geweest in de geschiedenis.

In de voor-dagen van de Franse revolutie behoorde Nederland ook tot de meest-progressieve landen. De leerstellingen van Rousseau e.a.

"profeten" der revolutionaire leer werden door een aantal Nederlanders ingedronken, opgezogen! Het werd hen a.h.w. "vlees en bloed".

En deze minderheid wordt straks de leidinggevende élite, die ons land in de ellende der franse overheersing stort.

Een minderheid was het eerst, maar een roerige minderheid, die - mede door het zwijgen van de rest - een greep naar de macht en heerschappij kan doen en zodoende de leiding in ons land en volk kan krijgen.

Hoe kwam dat destijds zo ?

Hoe gaf men zich zo maar over aan een verkeerd-leidende-minderheid ?

We weten nu het antwoord daarop wel, evenals er toen ook al waren, die het antwoord al gaven.

Het was begonnen in de kerken, dáár was de ware profetie verstomd, tot zwijgen gebracht; dáár was de leiding het eerst bezweken voor die vals profetie en het volk volgde - de meesten althans.

Bevinden we ons vandaag niet veelal in dezelfde positie ?

Het ging in de kerken mis.

O zeker, er werd in de dertiger jaren van deze eeuw wel gewaarschuwd tegen die dreigende deformatie, maar op een zeer "politiek ogenblik", nl in de donkerste jaren van de bezetting, werd de greep naar de macht in de kerken voltooid: de synodocratie werd bevestigd.

En sedert de voltooiing van de machtsheerschappij in de kerken is 't o 't hele christelijke erf bergafwaarts gegaan, met een ontzettende snelheid. De namen Kuitert, Lever, Augustijn e.d. spreken voor zich zelf. En deze afval is niet beperkt geblven tot de "synodale gemeenschap", nee, de gehele "kerkelijke wereld" in Nederland, zowel als daar buiten, is door die geest van valse profetie geïnfecteerd.

Het is ontstellend, wat vandaag zoal geleerd wordt op het brede terrein van de "christelijke wereld". Loochening van bijbelse waarheden als de Schepping door God, de Vader; de wonderen door Gods hand zelf gewrocht; de ontkenning van de bijbel als het onfeilbare Woord van God, geïnspireerd door God de Heilige Geest.

Met deze geest van revolutie is een ontwaarding van alle normen, als nooit te voren losgebarsten. Losbandigheid viert hoogtij op elk terrein. Men spot met gezag, als instelling van onze goede God, om de losbandigheid tegen te gaan. Ja, men spot er niet slechts mee, men weigert het gezag te aanvaarden en op velerlei terrein maken we een gezagscrisis mee: op het publieke terrein: het optreden van de politie in het maatschappelijke leven: medezeggenschap voor de arbeiders; in het schoolleven: inspraak van leerlingen.

Men erkent geen normen meer m.b.t. het leven als man en vrouw: buiten echtelijk geslachtsverkeer is geen zonde; homofilie is een normaal verschijnsel en wie het gebruik van voorbehoedsmiddelen nog afkeurt, is helemaal "uit de tijd"; pornografie bestaat er eigenlijk niet meer. En denkt U er goed aan, dit zijn de opvattingen MEDE in de progressieve christelijke kringen en niet slechts "bij de wereld".

Het citaat, dat we U aan het begin van dit artikeltje doorgaven uit het

udejaarsnummer" van de Leekster Courant is duidelijk genoeg: Ook in 69 is het oud-vaderlandse-beeld van degelijkheid en deugdelijkheid randerd. Gelukkig maar! We zijn bezig "koplopers" te worden, maar niet ter uitoefening van onze taak als cultuurdragers in het Koninkrijk Gods, maar in het uitleven van de laagste menselijke harts-hten op elk terrein. Maar wat wil men als men in "kerkelijke kringen" haart, dat de mens niet het Beeld Gods is, maar een evoluerend lepsel, afstammend van een dier. De mens is een ontwikkeld dier en zodanig gedraagt het zich ook.

weet het: er is een historisch feit van wereldbetekenis nog niet noemd.

schreven zojuist: er werd in de 30-er jaren gewaarschuwd tegen die eigende deformatie. Dat is enerzijds gestremd door "kerkpolitiek", ar anderzijds ruim gezegend in en door de "Vrijmaking", de reformatie e de Here der Kerk gaf en eiste!

het dan niet verheugend, dat in dezelfde tijd, waarop in allerlei ristelijke kringen de "cultuuropdracht" genegeerd wordt, juist in Gereformeerde Kerken - vooral door de schriftuurlijke arbeid van of. Dr. K. Schilder - die cultuuropdracht met kracht ter hand wordt omen: in het werk van het G.M.V. en G.P.V., in de arbeid rondom t Gereformeerd onderwijs, maar ook in pioniersarbeid, zoals U die rricht in het verre Brazilië, want de gehele aarde is des HEEREN en gehele aarde moet tot ontplooiing gebracht worden.

zeker, bij alle verdriet om veel trouweloosheid zeggen we: Is het a niet verheugend, dat juist in deze tijd, nu in alle kring DE norm elaten wordt, juist in de Gereformeerde Kerken "gevochten" wordt op Synode te Hoogeveen om de handhaving van DE norm, DE norm van het kkelijk werk, maar ook voor alle andere arbeid in het Koninkrijk ls.

ver men er van weet - en dat zijn er niet zo velen - zal men in het itenland ook verbaasd staan te kijken van het kleine landje aan de ordzee. Koplopers in de afval, helaas, het is maar al te waar. ar ook: koplopers ter handhaving van de ware profetie, het is - God j dank, ook waar.

ze Oudejaarsoverdenkingen zijn totaal verschillend van die van de ekster Courant. Daarom eindigen we ook des te hoopvoller. Zij zeiden: t was zo slecht nog niet.

j mógen en móeten zeggen: Wat ons betreft: het was slecht; wat de ede zorgen van onze Verbondsgod aangaat: het was best, want ook 1969 s een jaar des HEEREN; geve Hij ons allen weer zo'n goed jaar! Veel il en zegen gewenst voor 1970.

t oud-vaderlandse-christelijke groet,

S.J. Sietsma.

vertentie:

TE KOOP AANGEBODEN:

Een in goede staat verkerende KACHELPLAAT,
uit de Oude kachel van het meestershuis.

Prijs NCr\$ 12,50.

Te bevragen bij de penningmeester van de School.

PRIJSVRAAG VOOR ONTWERP VAN EEN SCHOOLVLAGE.

Nu bij het 20-jarig bestaan van de kolonie op het schoolplein 2 hoge vlaggemasten stonden met daaraan wapperend de Braziliaanse (rechts) en de Nederlandse (links), zagen we meteen dat er eigenlijk nog wel een bij zou kunnen om het geheel compleet te maken.

Een eigen schoolvlag daarnaast!

Wie komt er eens met een goed ontwerp ?

We zullen eerst een paar gegevens zeggen.

De werkelijke afmeting moet even groot zijn als de nieuw gemaakte Braziliaanse vlag en dat is: 110 bij 160 cm.

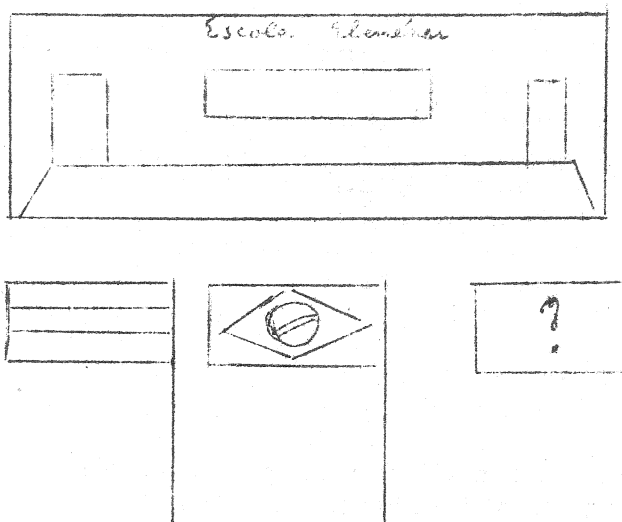
Verder moet er duidelijk op komen te staan de woorden: ESCOLA EBENÉZER.

Op de tekening moeten de kleuren wel duidelijk aangegeven worden.

En je moet er ook om denken, dat de letters voldoende groot zijn om op afstand gelezen te worden.

Zullen we ze laten wapperen, onze vlaggen voor de school: zelfgemaakt en zelf ontworpen ? Ja, aan de slag dan!

D.

EEN INLEIDING OP EEN SPREEKBEURT OP DE JAARVERGADERING VAN DE SCHOOL-VERENIGING.

Bijbelse Geschiedenis (Klas 3, 4, 5 en 6.) december 1969.

- Vragen:
1. Waar leek de tabermakel op ?
 2. Noem drie van de zes verbondsboeken.
 3. Zie boven.
 4. Zie boven.
 5. Het spreken van de Here door de donder bij de Sinaï.
Waar vinden we dat weer in het Nieuwe Testament ?
 6. Geen van de Egyptische plagen zal over U komen, Ik ben Uw..
 7. Manna: "Mozes gaf dit", zeiden de Joden. Tegen Jezus zeiden de Israëlieten: Welk wonder doet U ? Jezus antwoordde:....
 8. Doortocht door de Rode Zee. Wat staat daarvan in het Doopsformulier ?
 9. Pascha betekent:
 10. De laatste van de 10 plagen was:
 11. Waarom is de tholedooth van Esau voor ons niet zo belangrijk?
 12. Saraï was de vrouw van Abraham. Hij noemde haar soms ook wel zijn.....
 13. Waarom kregen Simeon en Levie geen zegen van Jacob ?
 14. Verwoesting van Sodom en Gemonra. Daar werd rijp de zonde van.....
 15. Zonen van God. Wie waren dat ?
 16. Kinderen der mensen. Wie waren dat ?

17. Hoe zag de engel in Openbaring 1 er uit ?
 18. Wie was de apostel der heidenen ?
 19. Op welke dag stond de Here Jezus op uit de doden ?
 20. Welke man moest wederom geboren worden ?

Resultaat:

Klas 3: $7\frac{1}{2}$
 $8\frac{1}{2}$
 7
 $6\frac{1}{2}$
 $7\frac{1}{2}$
 gemiddeld $7\frac{1}{2}$

Klas 4: 6
 $6\frac{1}{2}$
 7
 $8\frac{1}{2}$
 $8\frac{1}{2}$
 0
 7
 6
 gemiddeld 6
 (ruim)

Klas 5: 9
 $6\frac{1}{2}$
 $8\frac{1}{2}$
 9
 gemiddeld 8
 (ruim)

Klas 6: 2
 7
 9
 5
 7
 gemiddeld 6

A.N.

HOUTEN PUZZLE VOOR DE KLEINTJES (gemaakt door de groten)

Deze houten puzzle is niet moeilijk te maken. Wat er voor nodig is ?

Figuurzaag.

3 Plankjes van 2 cm dik
 10 cm breed
 15 cm lang.

De plankjes worden doorgezaagd met grillige golvende lijnen, die in ieder plankje verschillend zijn.

Dit is om te maken de eenvoudigste manier, maar om er mee te spelen de moeilijkste.

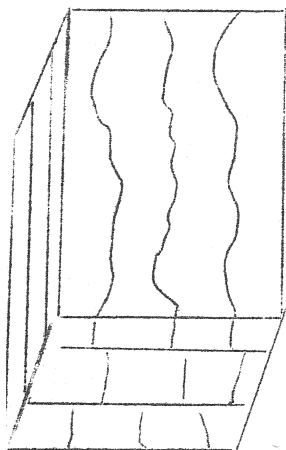
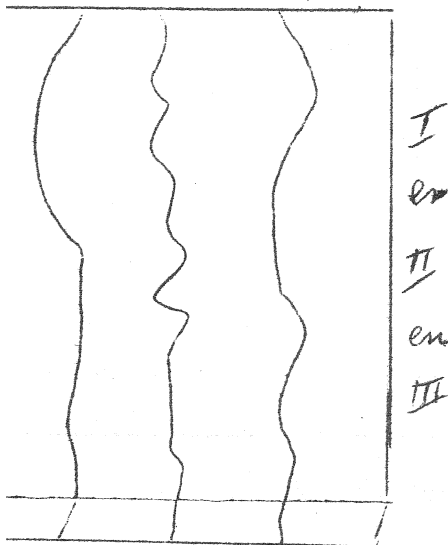
Een 2e manier is: om de 3 plankjes na het zagen aan elkaar te lijmen, zodat er dan maar 4 blokken zijn.

Hiervoor plankje I (doorgezaagd) plat neerleggen en met lijn bestrijken.

De 4 stukken van plankje 2 er bovenop. Weer lijn erop, en de 4 stukken van plankje 3 erop. Laten drogen met iets zwaars er op (een stapel boeken b.v.)

Bij tekening 4 zie je de 3 plankjes weer op elkaar. Probeer het maar eens en kijk maar eens of je broertje of zusje de blokken weer in elkaar krijgt.

D.

H E T L A A T S T E J A A R ?

In het uur, dat de lucht nog niet duister is,
 - Even vóór den nacht -
 Omhoog nog de laatste luister is
 Der verbleekte zonneprijs;

Waar de wijde rust, na den blijden dag
 Op aarde ligt uitgespreid,
 Alsof zij sinds eeuwige tijden lag
 En zo liggen zal voor altijd;

In het uur, dat langzaam kleppende slaat
 Uit een stil dorp een klok,
 En een landman stalwaartstappende gaat
 Naast het span dat de ploegschaar trok, -

Loop ik te dolen door 't vredige veld.
 Waar de laatste schoven staan,
 En ik denk, hoe dit jaar is henengesneld
 En hoe ras een volgend zal gaan.

"Zag ik den trotsen zaaiër niet
 In september over het land;
 Zag ik het goudgewaaiër niet
 Van de zon, die de tarwe brandt ?

Zal ik opnieuw den zaaiër zien
 Zaaïen met breed gebaar ?
 Zal ik opnieuw den maaiër zien ?...
 Of....was dit het laatste jaar ?"

1909. Uit: "Gedichten"

Frans Bastiaanse
 1868 - 1947.

KERKELIJK NIEUWS

=====

BESLUIT VAN DE GENERALE SYNODE GENTRENT CORRESPONDENTIE
 MET DE GEREFORMEERDE KERK TE MONTE ALEGRE.

De generale synode enz.

kennis genomen hebbende van:

1. het rapport van Deputaten Correspondentie Buitenlandse Kerken betreffende correspondentie met de kerk te Monte Alegre (Brazilië);
2. een besluit van de classis Assen dd. 21-4-1969 inzake correspondentie met de kerk te Monte Alegre;
3. een brief van de raad van de Gereformeerde Kerk te Assen dd. 29-11-1969, handelend over de financiële positie van de kerk te Monte Alegre

constaterende:

1. dat deputaten CBK het door de kerk te Monte Alegre gevraagde advies gegeven hebben, waardoor haar verzoek de ordelijke weg op de classis Assen kwam;
2. dat het besluit van de classis Assen inhoudt het voorstel:
 "a. de namens de gezamenlijke gereformeerde kerken in Nederland officieel te voeren correspondentie met de kerk te Monte Alegre

(Brazilië) voortaan op te dragen aan een classicale vergadering; welke correspondentie behoort te geschieden volgens de door de generale synoden vastgestelde (c.q. vast te stellen) regelen;

- b. deze classis aan te wijzen als de instantie van beroep naar art. 31 K.O. voor de kerk te Monte Alegre, als de instantie ten overstaan van welke een door deze kerk te beroepen kandidaat naar art. 4 K.O. peremptoir is te examineren, en als de instantie bij welke deze kerk, in geval van financiële hulpbehoevendheid, een verzoek om steun naar art 11 K.O. kan indienen, opdat de aangewezen classis, na behoorlijk onderzoek en bij gebleken noodzaak, de nodige steun van de kerken in den lande vraagt, als daartoe door de generale synode gemachtigd";

3. dat de classis Assen zich bereid verklaarde deze taak, indien de generale synode zulks opdraagt, op zich te nemen;

overwegende:

1. dat de kerk te Monte Alegre door haar geïsoleerd-kerkelijke positie een bijzondere plaats inneemt in de rij van de buitenlandse kerken, waarmee De Gereformeerde Kerken in Nederland correspondentie onderhouden;
2. dat de synode van Enschede 1955 reeds overwogen heeft, "dat, indien de kerk te Monte Alegre hulp behoeft, zij zich kan wenden tot één of meer van de gereformeerde kerken in Nederland (Acta art. 44);
3. dat het aanbeveling verdient de officiële kerkelijke correspondentie met al de buitenlandse kerken door één en dezelfde kerkelijke vergadering, i.c. de generale synode, te laten voeren namens de gezamenlijke kerken;
4. dat de gevraagde hulp, te weten een beroepsinstantie naar art. 31 K.O., examinatie naar art. 4 of 8 K.O., gegeven dient te worden door een classis;
5. dat, gezien de geloofsband tussen de Gereformeerde Kerken in Nederland en de Gereformeerde Kerk te Monte Alegre, eventuele financiële ondersteuning verleend dient te worden;

is van oordeel:

dat het voorstel van de classis Assen dd 21-4-1969 inzake correspondentie met de kerk te Monte Alegre verworpen en voor wat beroepsinstantie en examinatie betreft aanvaard dient te worden;

en spreekt uit:

1. de officiële correspondentie met de kerk te Monte Alegre (Brazilië) zelf door middel van haar deputaten Correspondentie Buitenlandse Kerken te blijven voeren als tot dusver volgens de door de generale synoden vastgestelde (c.q. vast te stellen) regelen voor correspondentie met buitenlandse kerken;
2. de classis Assen te verzoeken voor de kerk te Monte Alegre te fungeren als beroepsinstantie naar art. 31 K.O. en als instantie, ten overstaan van welke een eventueel door deze kerk beroepen kandidaat naar art. 4 of 8 K.O. is te examineren;
3. dat ingeval deze buitenlandse kerk aan deputaten CBK financiële ondersteuning vraagt, deputaten dit verzoek zullen doorgeven aan de classis Assen ter beoordeling en afhandeling naar art. 11 K.O.;

en besluit:

hiervan mededeling te doen aan:

1. de e.k. classis Assen;
2. de kerk te Monte Alegre;
3. de te benoemen deputaten Correspondentie Buitenlandse Kerken.

CASOU-SE PELA ÚLTIMA VEZ.

Uit het blad "O Presbiteriano Bíblico" knipten we het volgende artikel:

"Em dezembro de 1968, o famoso ex-bispo da Igreja Episcopal, James A. Pike, casou-se, pela terceira e última vez, com Diane Kennedy, de Santa Bárbara, Califórnia. Na noite do dia 1° de setembro próximo passado, o nôvo casal se perdeu no deserto da Judéia, próximo ao Mar Morto, depois que o automóvel que dirigia, sofreu um desarranjo mecânico. A senhora Pike deixou o veículo encosta de uma colina e saiu à procura de auxílio. Foi encontrada posteriormente por uma tribo de beduínos, que a transportaram para Belém. Quando as patrulhas israelenses chegaram ao local, em que Pike foi deixado pela espôsa, não mais o encontraram. Foi achado morto, cinco dias depois, ao pé de um precipício.

A espôsa tinha consultado vários médiums espíritas sôbre a localização de seu marido, mas foi deceptionada por êles. A imprudência do casal, em sair de Jeruzalém, no calor do dia, sem guia profissional, sem água e sem alimentação suficientes, contribui para o fim dêsse bispo apóstata, controvertido e negador da Fé cristã.

Deus tratou o bispo Pike com justiça e conforme o Seu plano soberano. O bispo estava fazendo pesquisas na Palestina, com sua espôsa, em preparação para escrever um nôvo livro "sensacional", que negaria a vida de Cristo e as origens do Cristianismo histórico. Pike tinha negado a Trindade, a Deidade de Cristo, o nascimento virginal de Cristo e Sua ressurreição dentre os mortos e todos os elementos sobrenaturais das Escrituras Sagradas e do Cristianismo. Tornou-se um centro de controvérsia, por causa de suas opiniões liberais, não sómente sôbre a teologia, mas também sôbre o sexo, a prostituição, a homossexualidade, a maconha e o comunismo. Mesma assim, suas opiniões foram permitidas dentro da Igreja Episcopal dos EE.UU., sem que êle fôse disciplinado.

A cerimônia da missa, que foi celebrada em St. Clemens Episcopal Church, em Nova York, foi informal e não ortodoxa, refletindo o espírito do bispo falecido. A congregação sentava-se no chão, de sandálias e mini-saias, ouvindo músicas populares, enquanto o amigo de Pike, William Strengfellow, se sentava numa mesa, contando histórias e anedotas sôbre a vida de Pike e sua polêmica contra as autoridades da Igreja Episcopal. Leia Judas 12 e 13.

Sendo pelo menos um homem honesto, Pike tinha deixado a Igreja Episcopal, logo antes de morrer, pois não acreditava mais em qualquer doutrina fundamental do Cristianismo verdadeiro.

Se todos os modernistas, ainda soltos nas igrejas evangélicas do Brasil e no mundo inteiro, fôsem honestos com suas consciências, como o foi Pike, e deixassem o ministério e as suas denominações, a Igreja de Cristo seria livre dessa praga nefasta que a danifica atualmente.

Por outro lado, a muitos líderes eclesiásticos conservadores, falta-lhes a coragem de obedecer a Deus, no sentido de promoverem a exclusão dos modernistas de suas igrejas, os quais subvertem a religião verdadeira de Cristo e, em geral, a ordem democrática estabelecida.

Que Deus tenha misericórdia da viúva de Pike, senhora Diane Kennedy Pike."

AANKONDIGING.

De Redactie moest tot zijn grote spijt besluiten met de uitgave van dit maandblad te stoppen. Het ontbreekt aan voldoende tijd en gelegenheid om het blad op verantwoorde wijze en op tijd steeds weer te doen verschijnen. Na dit nummer zal er nog een nummer verschijnen. Het abonnementsgeld is voor 1970 niet meer verschuldigd. In het laatste nummer zullen we hieraan nog nadere aandacht geven.

RITISCHE KRONIEK

.....

sdat Uw Kroniekschrijver zo maar eens wat bladen in het kroniek-ek onbeschreven heeft gelaten. Tenslotte kan hij ook niet alles en. Misschien zal een ander na hem deze bladzijden vinden, en llen.....

ch heeft hij nauwlettend toegezien, wat wel tot de mogelijkheden r beschrijving zou kunnen behoren. En gelukkig, daar was iets, wat jn aandacht dagen lang gevangen hield, en niet alleen zijn aandacht, ch in het bijzonder die van vele vrouwen, en soms ook van mannen.

j zag in de achter ons liggende weken vreemde mannen met vreemde, jna astronautische kleding aan, door de kolonie zwerven. Ze hadden k vreemde instrumenten bij zich, die middels geheimzinnige beweging, eemde, fris tot kwalijk riekende stoffen uitspoten, teneinde, naar tenschappelijke verwachting, alle insectenleven in de kolonie te den. En insecten, hó maar, die zijn er in de kolonie. Varierend van om-huis-, tuin- en keukenkrekel, stal-, hok-, bed-, en kamervlo, ndvlo, neven en muggen, en verder nog beesten met zeer wetenschap-lijke naam - ze zijn er, en ze zullen er ook altijd wel blijven.

waren bijzonder welkom in de kolonie - die "astronauten" dan - nt ze mochten meestal zómaar binnen. En lukte hen dat niet direct, dan kwam al spoedig een plichtig overheidspapier voor de g, en daarna de straf.....: een extra doses !

waren echte vertrouwensmensen: ze mochten het gehele huis zien, behandelen, overal mochten ze schilderijen van de wand rukken, nemen, al naar gelang de mate van het welkom, dat hen was bereid; mochten de kasten zien, en de bedden; ze mochten in de spaarzame onkkamers, die er nog zijn. Ze mochten alles.....
atuurlijk, ze mochten niet stelen, en dat deden ze dan ook bijna et.....

ze spotten maar, onverdroten, zonder aanzien des persoons en des rizes, zonder aanzien of het nu eikenhouten, pinheiro-houten of riplexhouten meubelen waren - ze spotten maar, en al de huizen geurden ar een prachtig wit poeder, dat nog dagen lang nageurde, en de choonste versiering vormde, in waaijerige bogen, op tapijt en wand, o kast en deur, op raam en gordijn.

waren mensen, die deze desinfectering zeer welkom vonden. e sleepten dan ook alles aan en lieten niets onbespoten. Zoals eer-ijds Boerke Naas.....

nderen waren nog véél enthousiaster. Immers zij volgden in nog rigou- euzer mate deze 'schoonmaakbeurt' na het bezoek der spuiters door het ele huis uit te wassen, van zolder tot vloer en omgekeerd, met auwkeurig gedoseerd azijnwater, gevolgd door een behandeling met eep-water, zodat hier wel gesproken kan worden van een schoon huis, at door totaal ontredde mensen, met verwilderde gebaren, en ont- token reukorganen en verwoede gezichten, nitsgaders verwensingen en oofdschuddens, weer in oude luister werd hersteld.

ok vond de spuitery zodanige navolging, dat men òók naar de spuit reep, en vlak achter de "astronauten" (ze mochten het net niet zien) et schoon water, middels een echte rugspuit (die anders uitsluitend oor veebehandeling gebezigd wordt) het huis te lijf ging en - hoewel ij het niet hebben gezien, stel je voor - wij hier ons toch wel een oorstelling van hebben kunnen maken, van nl èèn drijvende bende, puitsel plus water, en zeer verbeterd gezichten, en een grijnzende ongenskop, en een hoop werk achterna. Het past dan ook Uw Kroniek chrijver officieel medeleven te betonen.....

eze en dergelijke taferelen kon men in de ganse kolonie aanschouwen,

en veel zal nimmer aan de openbaarheid komen. Vaak in het verborgen. Zò verborgen zelfs, dat kelders werden dichtgespijkerd, nadat eerst het halve huishouden daarin gestauwd was. Elders onstond midden in het huis een reuzenberg van huisraad en wat dies meer zij, bedekt met de zonderlingste bedeksels.

Alsdát Uw Kroniekschrijver met verholten belangstelling en sympathie zowel de spuiters, als ook de bespotenen heeft gade geslagen. 't Is eens weer wat anders, ziet U.

En middels deze buitensporige gebeurtenissen leert men zijn medemens ook van zijn of haar buitensporige zijde kennen.

Het resultaat: Geen mug meer, geen vlo meer, geen bicho meer, tot op de dag, dat zelfs in de schoonste huizen de baratas weer hun oude stellingen hebben ingenomen, alsof de honderd duizend nieuwe (!) cruzeiros, die Klabin hieraan besteedde, totaal te minachten zijn.

En dit zij dan maar weer geboekstaafd.

SPECTATOR.

FEUILLETON VOOR DE JEUGD

Antoninho.

A. Nap

Hoofdstuk 5.

De volgende morgen werd Antoninho laat wakker. Tereza kwam hevig huilende het huis binnen lopen. Ze wreef met haar handen in haar ogen en begon steeds harder te huilen.

Moeder had haar al op schoot gepakt. "Wat is er gebeurd?" vroeg moeder. Tereza hilde nog steeds en dawde haar knuistjes stijf in haar ogen. Tereza probeerde wat te zeggen, maar ze snikte zo, dat je er niets van verstaan kon. Maar toen hoorde moeder haar het woordje "kikker" huilen. Moeder schrok en vroeg direct: "Heb je een kikker geslagen?"

"Ja", schreide het kleine meisje. Antoninho liep naar buiten. Hij wild zien of er in de buurt echt een sapo was. Dat was een gevaarlijke kikker. Als je die kikker sloeg, spoot hij uit zijn achterlijf een scherp vocht, waarvan je blind kon worden als je het in je ogen kreeg. Overall keek Antoninho rond. Nergens kon hij een sapo ontdekken.

Misachien was het beest onder het huis gekropen. Daar, tegen een paal aan, vond Antoninho hem. Hij haalde een hak en maakte het beest dood. Hij paste er wel voor op, dat hij niet achter het beest ging staan. Toen Antoninho het huis binnenging, zei hij tegen zijn moeder: "Ja, moeder, het was een sapo".

"Dan moet ik direct maar naar donna Annia, die kan Tereza's oog wel even naaien".

"Nee, moeder", riepen Maria en Antoninho tegelijk. Maria ging alleen verder: "Donna Annia kan Tereza niet behandelen, dat helpt niets". Donna Annia was een oude vrouw, die zieke mensen "naaide". Ze legde da op de pijnlijke plek of op de wonde een lapje. Met een naald werden een paar draden door het lapje getrokken, onder het uitspreken van een toverformule. Volgens veel Brazilianen bracht een behandeling van donna Annia beslist genezing. Maar Maria en Antoninho geloofden niet dat het iets hielp en ze waren bang, dat het alleen maar erger zou worden als er geen dokter aan te pas kwam.

"Als U naar donna Annia gaat, wordt Tereza vast blind", zei Maria tenslotte. "Maar ik heb geen geld voor een dokter".

"Moeder, gaat U toch naar het zendingshospitaal in de stad, dan hoeft U niet zo veel te betalen. En als je helenaal niets hebt, sturen ze je daar ook niet weg. Naast het ziekenhuis woont de zendeling. Hij is al eens een avond bij ons op de zondagschool geweest toen donna Willy ziek was, en niet uit de Bijbel vertellen kon. Als U eerst even met hem praat, dan helpt de dokter van het ziekenhuis u wel".

an ga ik maar naar de stad".

eder maakte zich klaar en Maria zorgde voor Tereza. Ze huilde nog eens. Ze waren gelukkig nog vroeg genoeg voor de bus naar de stad.

en moeder weg was, herinnerde Antoninho zich zijn grote plannen.

j zou immers vandaag weglopen. En nu dat met Tereza. Eerst naar eens j de boom kijken om zijn diamant te halen.

j stak z'n hand in het gat en..... het gat was leeg.

ijn diamant was gestolen! Wie kon dat gedaan hebben? Wie wist iets n zijn grote vondst? Hij had gisteren goed rondgekeken en uit het isje van de garimpeiro was hem niemand gevolgd! Hoe was dit gebeurd? t was net of hij een harde klap op zijn hoofd gekregen had. Als ver- ffd stond hij bij de boom.

ar dat duurde niet zo lang. Hij besefte dat hij hier bij de boom e diamant niet terug kreeg. Er moest iets gebeuren. Het stond hem et precies voor de geest wat hij zou gaan doen toen hij het pad naar n der Laak opliep. Hij wist niet wie de dader was en waar hij moest eken. Nog steeds meende hij, dat niemand hem bij de rivier had gezien . piekerend kwam hij boven en zag een van de jongens van Van der Laak ezig met de motor van de waterpomp. Het was Henk.

la Antoninho, hoe gaat het met jou? Wat was het gisteravond druk hij ullie. Toen ik uit de catechisatie kwam, moest ik van vader nog even ar de varkensstal. Er moest een zeug biggen. Toen ik het licht op- eed, zag ik Indio, je weet wel, die aan de andere kant van de rivier ont. Later hoorde ik nog een trekker naar jullie huis rijden." Indio, die aan de andere kant van de rivier woont. Indio kwam bij ons is vandaan. Zou die het misschien gedaan hebben? Ik moet naar het is van Indio", dacht Antoninho. "Hij heeft het vast en zeker gedaan". ar Antoninho wilde er Henk niets van laten merken en daarom vroeg ij nog verder: "Heeft de zeug al gebigd?" "Ja", zei Henk, "het is een orp van 12 biggen".

ntoninho liep verder. Maar als Indio hem dan bij de rivier heeft ge- len, hoe had hij dan het plekje in de boom gevonden? ij had toch goed opgelet dat niemand hem gevolgd was. Nu moest hij roberen zo snel mogelijk bij de rivier te komen. Langs de kolonieweg eden dagelijks grote vrachtvagens met steenkool. Ze kwamen van de ijnen en gingen naar de papierfabriek. De chauffeurs waren vriendelijk, n namen vaak een lifter mee. De vrachtauto's kwamen langs de zijweg ar de rivier. Antoninho zag een grote Mercedes komen en stak zijn and op. De vrachtauto stopte. "Mag ik mee tot aan de zijweg naar de ivier?" "Stap maar gauw in".

ntoninho praatte niet veel met de chauffeur. Hij had te veel om over a te denken. Wat moest hij straks doen? Hoe moest hij er achter omen of Indio de diamant had en waar hij hem verborgen had? e waren al spoedig bij de zijweg. Antoninho had haast en rolde bijna e hoge auto uit, maar toch vergat hij niet de chauffeur te bedanken. ichtbij de rivier keek hij naar alle kanten op. Er was niemand te zien ok de garimpeiro niet. Er lag wel een boot. Voorzichtig maakte hij de oot los. Hij pakte de riem en roeide de rivier op. Er stond een sterke troom, door de regens van de laatste tijd. Toch gelukte de oversteek en goed. Bij het weggetje dat naar de hut van Indio liep, bond hij nel de boot vast. Hij wist wel waar het huisje van Indio stond, maar ij kon er niet zomaar naar toe lopen. Dat zou te gevaarlijk zijn.

(wordt vervolgd)
